

JUHTKOERTE TEENUSE KIRJELDUS

1 TERMINOLOOGIA EHK KASUTATAVAD MÕISTED ANTUD TEENUSE KONTEKSTIS

Juhtkoerte teenus – Sotsiaalkindlustusameti (edaspidi SKA) poolt korraldatav abi tasu maksmise kohustuse riigi poolt üle võtmisega juhtkoera teenuse võimaldamiseks püsiva raske või täieliku nägemisfunktsiooni probleemiga isikule. Teenuse võimaldamisel lähtutakse tegevusvaldkonda reguleerivatest õigusaktidest, käesolevast teenuse kirjeldusest ja abivahendite loetelus kehtestatud. Teenuse raames võetakse tasu maksmise kohustus üle kolmes etapis, mis koosneb juhtkoera soetamisest, väljaõpetamisest ja kokkuõppest. Lisaks võetakse loetelus nimetatud juhtudel tasu maksmise kohustus üle veterinaarkulude, õppepäevade, lemmikloomakindlustuse ja juhtkoera teenuselt väljumise osas.

Juhtkoer – spetsiaalse väljaõppe läbinud koer, kes abistab püsiva raske või täieliku nägemisfunktsiooni probleemiga isikut liikumisel. Juhtkoer annab kasutajale võimaluse iseseisvalt ja turvaliselt liikuda nii tuttavas kui ka võõras keskkonnas.

Juhtkoera taotleja - õigustatud isik, kes esitab SKA-le taotluse juhtkoera saamiseks. Kui taotleja läbib kokkuõppe ehk teenuse III etapi, siis saab temast juhtkoera kasutaja (vt juhtkoera kasutaja).

Õigustatud isik – täisealine isik, kellel esineb püsiv raske või täielik probleem nägemisfunktsioonis.

Taotlus – dokument, milles õigustatud isik avaldab soovi saada juhtkoera kasutajaks ning põhjendab seda.

Juhtkoera kasutaja (edaspidi kasutaja) – püsiva raske või täieliku nägemisfunktsiooni probleemiga isik, kellele on võimaldatud erandi otsuse alusel riiklik juhtkoera teenus ja kes on läbinud teenuse III etapi.

Juhtkoera väljaõpe – juhtkoera treeneri poolt koera väljaõpetamine juhtkoeraks, sh kokkuõppe eksam. Väljaõppe tulemusena saab õigustatud isik enda kasutusse töövalmis juhtkoera.

Kokkuõpe – taotleja ja juhtkoera koostöö harjutamine juhtkoera treeneri poolt.

Kokkuõppe eksam – juhtkoera ja taotleja koostöö (teadmiste ja oskuste) kontrollimine. Juhtkoerte teenuse raames peavad juhtkoera taotleja ja väljaõppe läbinud koer sooritama kokkuõppe eksami positiivsele tulemusele. Positiivselt sooritatud kokkuõppe eksam on üheks eeltingimuseks, et SKA saaks võtta üle tasu maksmise kohustuse III etapi eest.

Juhtkoera kindlustus – kindlustusseltside poolt pakutav vabatahtlik terviseriski kindlustus koerale.

Juhtkoera tööiga – veterinaari poolt töökõlblikuks hinnatud koera juhina töötamise aeg, millal SKA võtab üle juhtkoera teenuse osas tasu maksmise kohustuse.

Õppepäev – sisaldab täitja poolt vajadusel uute marsruutide õpetamiste korraldamist, kokkuõppe parendamist, nõustamist jms. kliendi probleemide lahendamisel.

Kinnituskiri – juhtkoera treeneri poolt täidetav dokument, millega ta annab või ei anna nõusoleku(t) juhtkoer õigustatud isikule välja õpetada. Abivahendi süsteemi mõistes on kinnituskiri tõend abivahendi sobivuse kohta.

Tehing - sotsiaalkaitseministri 21.12.2015 määruse nr 74 „Abivahendite loetelu, tasu maksmise kohustuse ülevõtmise tingimused ning abivahendi tõendi ja kaardi andmed“ (edaspidi abivahendite määrus) lisas nimetatud juhtkoera soetamiskulu jt juhtkoeraga seotud kulud, va lemmikloomakindlustus.

Abivahendite MISP2 portaal – rakendus tehinguandmete edastamiseks SKA-le.

2 JUHTKOERTE TEENUSE KIRJELDUS

2.1 TEENUSE EESMÄRK

Juhtkoera teenuse eesmärk on pakkuda püsiva raske või täieliku nägemisfunktsiooni probleemiga isikule liikumiseks abivahendit spetsiaalse väljaõppe läbinud juhtkoera näol, et parandada tema toimetulekut ja vähendada kõrvalabi vajadust.

2.2 SIHTGRUPP

Püsiva raske või täieliku nägemisfunktsiooni probleemiga isik (edaspidi taotleja), kelle puhul on välja selgitatud vajadus (sh kaalutud teisi võimalikke alternatiivseid lahendusi) ja suutlikkus kasutada igapäevaseks liikumiseks spetsiaalse väljaõppe läbinud juhtkoera.

2.3 TÖÖIGA

Juhtkoera tööiga algab peale kokkuõppe eksamit ja sõltub koera tervislikust seisundist. Juhtkoerana saab töötada veterinaararsti poolt tööväoliseks tunnistatud juhtkoer.

2.4 TEENUSE LÜHIKIRJELDUS

Juhtkoerte teenus sisaldab juhtkoerte kasvatust, väljaõpet, kasutajaga kokkuõpet, eksamit, iga-aastaseid veterinaaruuringuid vastavalt tervisliku seisundi monitooringu vormile (vt Leping Lisa 3), õppepäevi üks kord aastas kuni juhtkoera tööea lõpuni. Juhtkoeraga seotud kulude hüvitamine toimub vastavalt abivahendite määrusejärgsele loetelule.

Riigipoolse soodustusega juhtkoera saamiseks esitab õigustatud isik taotluse ja juhtkoera treeneri kinnituskirja SKA-le, kus hinnatakse juhtkoera saamise põhjendatust. Amet teavitab taotlejat otsusest kirjalikult ja positiivse otsuse korral saab taotleja selle edastada SKA lepingupartnerile, kes osutab juhtkoera teenust. Seejärel alustab täitja juhtkoera väljaõpet ning taotleja ootab, kuni tema jaoks koolitav koer on valmis kokkuõppeks. Kui koer on edukalt läbinud juhtkoera väljaõppe, taotlejaga kokkuõppe ning sooritanud positiivse tulemusega eksami, sõlmivad täitja ja taotleja juhtkoera ostu-müügilepingu. Lepingus peavad olema reguleeritud osapoolte õigused ja kohustused. Pärast juhtkoera eest täitjale tasumist on juhtkoer kasutaja omand.

2.5 JUHTKOERA TAOTLEMINE

Täitjal on kohustus kinnituskiri koostada iga taotleja kohta, kes tema poole pöördub. Taotleja edastab vajalikud dokumendid (taotluse ja juhtkoera treeneri kinnituskirja) e-posti teel aadressile info@sotsiaalkindlustusamet.ee või posti teel (Sotsiaalkindlustusamet Paldiski mnt 80, Tallinn 15092). Samuti võib dokumendid viia lähimasse SKA klienditeenindusse. Kui taotlejal on hiljutine rehabilitatsiooniteenuse hinnang, siis on soovituslik lisada ka see taotluse

juurde. Esitatud taotlus ja lisatud dokumendid vaadatakse läbi maksimaalselt 30 päeva jooksul. Esmase taotleja puhul võib SKA tellida vajadusel taotleja toimetuleku ja kodukeskkonna hinnangu ning juhtkoera vajaduse hindamise vastava valdkonna ekspertidelt.

3 TEENUSE OSUTAMINE

3.1 JUHTKOERA teenuse etapid

1. sobiva kutsika soetamine (ja kasvatus);
2. juhtkoera väljaõpe;
3. kokkuõpe, sh kokkuõppe eksam.

Kui täitja on saanud eelnevalt koera soetamiseks ja/või juhtkoeraks koolitamiseks rahalist toetust muudest riiklikest või mitteriiklikest vahenditest, siis SKA ei rahasta juba rahastatud tegevusi.

3.1.1 Juhtkoera I etapp

Juhtkoera tööks sobilik kutsikas peab olema välja valitud koos täitja poolt kaasatud spetsialistiga, kellel on erialased teadmised ja kogemused koerte aretamisel (juhtkoeraks) ning (juht)koerte treeningust. Kaasatud spetsialist peab koostama kutsika valimise osas vabas vormis kirjaliku hinnangu.

Koera küpsust väljaõppesse minekuks hindavad veterinaar ja koeratreener.

I etapi eest tasu saamiseks peab täitja enne MISP2 portaali tehingute sisestamist esitama e-posti teel info@sotsiaalkindlustusamet.ee SKA-le järgnevad dokumendid:

- koera tõutunnistuse koopia (selle olemasolul);
- lemmikloomapassi koopia (vajalik esitada koopia lehtedest, kus on märgitud omanik, looma kirjeldus, looma märgistus, passi väljaandmine);
- vaksineerimist tõendav dokument või vastav koopia passist;
- kutsika ostu-müügilepingu koopia/akti;
- kutsika väljaavalimise hinnangu;
- täitja poolt kaasatud spetsialisti CV (sama spetsialisti kaasamisel protsessi on vajalik esitada spetsialisti CV ja koolitustunnistuste koopiad SKA-le ainult esimesel korral).

SKA võtab tasu maksmise kohuse üle kõigi nõutud dokumentide esitamise järgselt.

3.1.2 Juhtkoera II etapp

Teenuse II etapi tegevuste eesmärgiks on koera väljaõpetamine juhtkoeraks. II etapi tegevused hõlmavad täitja poolt juhtkoera väljaõppe läbiviimist ja korraldamist. Teenuse II etapi maksumus sisaldab koera väljaõppega seotud koolituskulusid, toidukulusid ja veterinaarkulusid (sh uuringud vastavalt tervisliku seisundi monitooringu vormile (vt Lepingu Lisa 3).

Veterinaararsti hinnang peab olema koostatud vastavalt ette antud tervisliku seisundi monitooringu vormile (vt Lepingu Lisa 3).

II etapi eest tasumiseks peab täitja enne MISP2 portaali tehingute sisestamist esitama e-posti teel info@sotsiaalkindlustusamet.ee SKA-le järgnevad dokumendid:

- vabas vormis koeratreeneri kirjaliku hinnangu;
- täidetud tervisemonitooringu vormi.

SKA võtab tasu maksmise kohuse üle kõigi II etapi sisenemist tõendavate dokumentide alusel.

Kui koer on tulnud otse II etappi, siis peab täitja esitama e-posti teel info@sotsiaalkindlustusamet.ee SKA-le täiendavalt:

- koera tõutunnistuse koopia (selle olemasolul);
- lemmikloomapassi koopia (vajalik esitada koopia lehtedest, kus on märgitud omanik, looma kirjeldus, looma märgistus, passi väljaandmine);
- vaksineerimist tõendav dokument või vastav koopia passist;
- kutsika ostu-müügilepingu koopia/akti;
- vabas vormis kutsikate väljaalimise hinnangu;
- veterinaararsti poolt täidetud tervisemonitooringuvormi, kus peab olema täidetud ka vanusegrupis 1 – 2 aastat nimetatud nõue düsplaasia uuringuks igas vanuses koerale. Kui koer on üle 2. aasta vana, siis röntgenuuringute tegemine/mittetegemine sõltub ortopeedilise ülevaatuse leidudest;
- täitja poolt kaasatud spetsialisti CV (sama spetsialisti kaasamisel protsessi on vajalik esitada spetsialisti CV ja koolitustunnistuste koopiad SKA-le ainult esimesel korral).

SKA võtab, tasu maksmise kohuse üle kõigi II etapi sisenemist tõendavate dokumentide alusel.

3.1.2.1 Juhtkoera tööks vajalikud oskused

Juhtkoeralt nõutakse ümbritseva keskkonna suhtes neutraalset, ümbruskonnast tulenevatele ärritajatel end mitte mõjutada laskvat käitumist. Juhtkoer peab kasutajale üleandmisel vastama muu hulgas järgmistele tingimustele:

- kuuletuma põhilistele kuulekuse ja õpetatud käskudele avalikus ruumis (näiteks demonstreerima istumist, lamamist, paigal olekut, kõrval kõndi, kutsumise peale tulekut);
- oskama vältida takistusi nii maapinnal kui maapinnast kõrgemal ning juhatama neist mööda või peatuma nende ees; juhatama kätte vöötraja, pingi ja teised otsitavad kohad, käituma korrektselt ühistranspordis, täitma jalakäijate liiklusreegleid ning hoidma otsesuunda;
- ületama ohutult sõiduteed käsu peale. Enne sõidutee ületust peab jääma seisma ja kui on maha märgitud vöötrada, siis viima selle juurde. Ilma kõnniteeta teel kõndides hoidma sõiduteeäärt;
- tõstma üles ja andma juhtkoera kasutajale maha pillatud eseme.

3.1.3 Juhtkoera III etapp

Teenuse III etapi eesmärk on taotleja ja juhtkoera väljaõppe läbinud koera kokkuõpe ja kokkuõppe eksami sooritamine. Suurem osa kokkuõppest ja kokkuõppe eksam peab toimuma seal, kus tulevane juhtkoera kasutaja elab ja kus hakatakse juhtkoeraga liikuma (kui ei ole taotlejaga kokku lepitud teisiti). Eksami võib sooritada eelnevalt juhtkoerale ja taotlejale õpetatud kindlat marsruuti mööda. Teenuse III etapi maksumus sisaldab koera kokkuõppe kulusid (sh eksami hindaja hinnangu tasu), koera toidukulusid, veterinaarkulusid ja transpordikulusid.

Täitja peab kaasama eksamile sõltumatud hindajad, kes ei tohi olla täitjaga seotud. Sõltumatute ekspertide hinnangud tasub täitja. Iga eksami juures peab olema vähemalt kaks hindajat – välisekspert ja teise koortekooli treener. Kaasatud hindaja(d) vaatlevad eksami käigus kokkuõppe edukust ja annavad kirjalikult tagasisidet elementide sooritamise kohta vastavalt juhtkoera kokkuõppe eksami vormile (vt Leping Lisa 5). Eelnevalt täitjaga kokku leppides on SKA spetsialistidel õigus osaleda kokkuõppe eksamil vaatlejana.

Täitja peab andma eksami läbinud taotlejale juhtkoera tunnistuse, mis tõestab koera sobivust juhtkoera tööks. Tunnistus peab olema tulevasele juhtkoera kasutajale äratuntavas formaadis (plastikus, lamineeritud vm) ja sisaldama kindlasti ka koera kiibi numbrit. Samuti tuleb tunnistuse koopia saata taotleja e-postile, et ta selle sisuga tutvuda saaks.

Tagama peab, et kokkuõppe eksamineerija on sõltumatu ning omab vastavat kogemust.

Juhtkoera kasutaja vormistatakse juhtkoera omanikuks peale edukat kokkuõppe eksami läbimist.

III etapi eest tasutakse täitjale peale kokkuõppe eksami edukat läbimist ja koera kasutajale üle andmist.

III etapi eest tasumiseks peab täitja enne MISP2 portaali tehingute sisestamist esitama e-posti teel info@sotsiaalkindlustusamet.ee järgnevad dokumendid:

- koopia täitja poolt koostatud juhtkoera tunnistusest;
- kahepoolset allkirjastatud ostu-müügilepingu;
- vähemalt kahe hindaja poolt täidetud eksami vorm;
- kui ei ole eelnevalt veterinaaruuringuid teostatud, siis lisada veterinaararsti poolt täidetud tervisemonitooringuvorm, kus peab olema täidetud ka vanusegrupis 1 –2 aastat nimetatud nõue düsplaasia uuringuks igas vanuses koerale. Kui koer on III etapil liitudes kuni 2. aastane, tuleb teha düsplaasia uuring. Kui koer on üle 2. aasta vana, siis on kohustus läbida kõik uurinud, mis on välja toodud tervisliku seisundi monitooringu (vt Leping Lisa 3) I etapis .

3.1.3.1 Kokkuõppe eksam

Eksam viiakse läbi väliskeskkonnas. Taotlejale antakse juhised, kuidas eksami marsruut koos koeraga läbida, kusjuures eksamit võib läbida eelnevalt kindlaks õpitud marsruuti mööda. Detailsemad juhised ja hindamiskriteeriumid on kirjeldatud kokkuõppe eksami juhendis (vt Lisa 4) ja juhtkoera kokkuõppe eksami vormis (vt Lisa 5) .

Kokkuõppe eksamit võib sooritada kuni neli korda kuue kuu jooksul.

Kokkuõppe eksamil peab osalema vähemalt 2 hindajat.

3.1.3.2 Kui kokkuõppes ilmneb takistus

Kui kokkuõppe käigus selgub, et juhtkoera väljaõppe läbinud koer ja taotleja ei suuda kokkuõpet läbida ja/või eksamit sooritada, siis peab täitja teavitama sellest kirjalikult SKA-d. Koostöös SKA-ga proovitakse leida parim võimalik lahendus (näiteks leida kokkuõppes olevale koerale uus juhtkoera taotleja või juhtkoera taotlejale uus koer).

Kui kokkuõppe eksamit ei läbita, siis peab täitja esitama kreditarve I ja II etapis väljamakstud summas ning teostama tagasimakse SKA-le. Vajadusel kaasab SKA sõltumatu eksperdi, kes hindab III etapis ilmnenu takistusi.

3.2 JUHTKOERA VÄLJAÕPPE KATKESTAMINE

Juhul, kui koer ei saa väljaõppes (I, II või III etapis) täitjast sõltumatutel põhjustel jätkata (näiteks ettenägematud tervislikud põhjused), peab täitja koheselt kirjalikult teavitama sellest SKA-d. Sellisel juhul ei pea täitja SKA-le kreditarvet esitama ega tagasimakset osutatud etappide eest väljamakstud summa(de)s teostama. Muudel juhtudel peab täitja kirjalikult teavitama SKA-d koera teenuselt väljaarvamisest ja esitama SKA-le kreditarve. Kreditarvet ei tule esitada juhul, kui koera võimalik asendada 30 päeva jooksul teise juhtkoeraks sobiva

koeraga. Täitja saab SKA-le esitada ühele taotlejale välja õpetatava koera eest nõudeid iga etapi eest üks kord.

Täitjal on võimalus uue taotlejaga/kasutajaga minna veelkord kokkuõppe eksamile ja saada selle õnnestumisel tasu.

3.3 JUHTKOERA TAGASTAMINE

Kui ilmneb, et juhtkoer ja/või juhtkoera kasutaja ei suuda tervislikel või muudel mõjuvatel põhjustel koostööd jätkata, siis võib kasutaja juhtkoera täitjale tagastada.

3.4 PENSIONIKOERAD

Juhtkoer suundub pensionile veterinaararsti hinnangu alusel.

Kui koolitatud juhtkoer ei suuda enam oma töökohustusi täita ja veterinaararst kinnitab seda, siis liigub juhtkoer teenuselt välja ehk läheb pensionile.

4 JUHTKOERA TERVISLIKU SEISUNDI HINDAMINE JA UURINGUD

Korralised ülevaatused veterinaararsti poolt teostatakse igas vanusegrupis 1 kord aastas vastavalt tervisliku seisundi monitooringu vormile (vt Lepingu Lisa 3).

4.1 VETERINAARKULUDE KOMPENSEERIMINE

SKA võtab juhtkoera iga-aastaste veterinaaruuringute eest tasu maksmise kohustuse üle vastavalt tervisemonitooringu vormile seni, kuni juhtkoer liigub teenuselt välja.

Veterinaarkulud tasutakse abivahendite loetelus määratletud tingimustel (üldkliiniline läbivaatus, hammaste raviga seotud kulu, parasiitide põhjustatud ravi, krooniliste haiguste ravi, pärilikke ja kaasasündinud haiguste ravi, kaitsesüstimid, küünte lõikamised, kõrvade puhastamised jne), kui juhtkoera kasutaja esitab eelnevalt SKA-le vastava erandi taotluse koos veterinaarkliiniku hinnapakkumise või arve alusel.

4.2 NÕUDED JA KOHUSTUSED

4.2.1 Kohustused teenusepakkujale

Kord aastas on kohustus pakkuda täitja poolt korraldatavat õppepäeva kõikidele riigi toel soetatud töötavatele juhtkoertele.

Kui õppepäevast ei saa osa võtta õppepäeva toimumise ajal või muul kokkulepitud ajal, tuleb sooritada kokkuõppe korduseksam, et säilitada juhtkoera ohutu töövõime.

Kokkuleppel täitjaga võib kasutaja valida õppepäeva ükskõik millise teenuseosutaja juures, teavitades kirjalikult sellest täitjat ette.

Juhtkoerte treenerid peavad juhtkoerte kasutajaid nõustama juhtkoera elukaareülestest probleemidest ning täitja on kohustatud pakkuma ja korraldama vajaduspõhist abi.

Täitja annab juhtkoera üleandmisel kasutajale kaasa ka spetsiaalsed juhtkoera tööks vajalikud rakmed.

Hinnata tuleb juhtkoera sooviva isiku valmisolekut ja võimalusi juhtkoera eesmärgipäraselt kasutada, hooldada ning pidada vastavalt loomapidamist reguleerivatele õigusaktidele (sh

kohaliku omavalitsuse kehtestatud eeskirjad) ning kasutuskeskkonna sobivust juhtkoera kasutamiseks ja pidamiseks.

Kogu teenuse lõikes nõustada ja juhendada isikut juhtkoera kasutamisel (sh juhtkoera kasutamise ja hooldamise tingimused, kasutamisega seotud ohutingimused (nt juhtkoera kasutamine ühis- või sotsiaaltranspordis)).

Leida isikule sobivat juhtkoera pakkuv koerakasvataja ning juhtkoera välja õpetav juhtkoeratreener.

Tagada, et juhtkoera kasutajale antakse üle juhtkoer, kes on nõuetekohaselt kiibistatud, vaktsineeritud, kastreeritud/steriliseeritud.

Korraldada juhtkoera kasutajatele õppepäevi. Õppepäevadel osalejate nimekiri koos osalejate allkirjadega tuleb säilitada 7 aastat.

Korraldada koostöös juhtkoera omanikuga juhtkoera abivahendite süsteemist väljumise, kui juhtkoer ei ole tervislikust seisundist tulenevalt suuteline tööülesandeid täitma veterinaararsti kirjaliku hinnangu alusel. Täitja ja juhtkoera omanik lepivad eelnevalt kokku juhtkoera edasise elukorraldusega seotud tegevustes ning poolte ülesannetes.